

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců Mgr. Jiřího Gottwalda a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobce: **R. S.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. et Mgr. Zdeňkem Kopečným
sídlem Šemberova 71/6, 779 00 Olomouc

proti
žalovanému: **Generální ředitel Vězeňské služby České republiky**
sídlem soudní 1672/1a, 140 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 6. 2021, č. j. VS-193458-8/ČJ-2020-80000L-51ODV, ve věci služebního poměru

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

A. Vymezení věci a obsahu podání účastníků

1. Žalobce je bývalým příslušníkem vězeňské stráže a působil na služebním místě inspektor strážní služby Vazební věznice Olomouc. Dne 29. 10. 2018 požádal Ředitele Vazební věznice Olomouc o doplacení služebního příjmu, který byl podle něj špatně spočítán. Chyba dle žalobce spočívala v tom, že při výkonu služeb nečerpал přestávku na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

o příslušnících“), nýbrž mu byl poskytnut toliko přiměřený čas na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o příslušnících. Ten je však součástí pracovní doby a služební příjem mu za tuto dobu nebyl proplacen, proto požádal o jeho proplacení za dobu 3 let zpětně od podání žádosti. Svou žádost ohledně tohoto požadavku odůvodnil tím, že během „přestávky“ nemohl opustit věznici a musel být neustále k dispozici. Současně žalobce v žádosti požádal o proplacení služebního příjmu za období do listopadu 2015 do října 2018 s výjimkou období od 15. prosince 2017 do 31. května 2018. Tuto část žádosti odůvodnil tím, že zastupoval vrchního inspektora strážní služby v době jeho nepřítomnosti. Služební místo vrchního inspektora je zařazeno do 6. tarifní třídy, žalobce však byl zařazen do 5. tarifní třídy. Jelikož tarifní třída se určuje podle nejnáročnější činnosti, která je vykonávána, měl by být rovněž zařazen do 6. tarifní třídy. V době od 15. prosince 2017 do 31. května 2018 byl formálně pověřen zastupováním vrchního inspektora strážní služby a byl zařazen do 6. tarifní třídy, proto za toto období doplacení příjmu nežádal.

2. Ředitel Vazební věznice Olomouc uvedenou žádost zamítl, přičemž na základě podaného odvolání jeho rozhodnutí potvrdil napadeným rozhodnutím žalovaný. K nesprávnému zařazení žalobce do 5. tarifní třídy ředitel věznice uvedl, že příslušník má podle § 114 odst. 1 zákona o příslušnících nárok na základní tarif, který je stanoven pro tarifní třídu stanovenou pro služební místo a služební hodnost, do níž je jmenován. Žalobce zastupoval v hodnoceném období vrchního inspektora strážní služby ve 131 směnách z celkových 348. Jednalo se o zastupování nahodilé v jednotlivých dnech, nikoliv v delším souvislém časovém období. Bylo povinností žalobce z pozice inspektora strážní služby zastupovat vrchního inspektora strážní služby v době jeho nepřítomnosti. Žalobce tak ale nečinil po celý kalendářní měsíc. Žalovaný se s tímto názorem ztotožnil a doplnil, že krátkodobé zastupování je v zákoně o příslušnících řešeno formou odměny. Žalobci byla za zastupování vrchního inspektora poskytnuta odměna podle § 123 odst. 1 písm. a) zákona o příslušnících. V období, ve kterém byl oficiálně pověřen zastupováním vrchního inspektora, mu tarifní třída byla změněna, současně mu byl navýšen osobní příplatek, který mu zůstal navýšen i po skončení oficiálního zástupu.
3. K žádosti týkající se čerpání přestávek ředitel věznice uvedl, že žalobce měl v době přestávky u sebe vysílačku a mobilní telefon z vlastní vůle, tato povinnost nebyla příslušníkům stanovena žádným vnitřním předpisem a nebyla ani vyžadována nadřízenými. To ostatně potvrdili i svědci. Žalobce sám potvrdil, že v době přestávky konzumoval jídlo. Žádost o opuštění věznice nikdy nepodal. Z denních rozkazů vyplynulo, že přestávku vždy čerpal ve stanovené době. Z povinností stanovených vnitřními předpisy inspektorovi strážní služby vyplývá, že se nejedná o službu, jejíž výkon nemůže být přerušen. Žalovaný se s názorem ředitele věznice i v tomto případě ztotožnil a doplnil, že příslušník vězeňské stráže je povinen podle § 7 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o VŠČR“) provést služební zákrok ve stanovených případech i v době mimo službu. Vyslechnutí svědci potvrdili, že jim je umožněno čerpat přestávku a výkon služby přerušit, byť nejsou střídáni jiným příslušníkem. Plnění jejich služebních povinností to nevyžaduje, což je patrné také z vnitřních předpisů upravujících povinnosti inspektora strážní služby. Z nich vyplývá, že inspektor strážní služby při výkonu služby běžně opouští své stanoviště a pohyboval se po celé věznici. Svědci dále potvrdili, že přestávky jim kráceny nejsou a nevzpomněli si, že by museli přestávku přerušit ze služebních důvodů. Vysílačku a telefon u sebe sice nosí, ale z vlastní vůle. Taková povinnost nebyla

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

příslušníkům nikde stanovena. Svědci potvrdili, že nemusí telefon během přestávky zvednout. Tato skutečnost rovněž jednoznačně vyplývá z § 65 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 23/2014 (dále jen „nařízení generálního ředitele č. 23/2014“). Z judikatury správních soudů vyplývá, že samotná skutečnost, že příslušník má v době přestávky na sobě výstroj a výzbroj, je připraven zakročit ve smyslu § 7 odst. 7 zákona o VSČR a přestávku tráví na pracovišti, neznamená, že se jedná o službu, jejíž výkon nelze přerušit [rozsudky Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020 nebo rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 3. 2021, č. j. 57 Ad 2/2018-154]. Závěr žalovaného též podporuje rozsudek NSS ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44.

4. Žalobce v žalobě navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a konkrétně namítal, že:
- žalovaný přehlédl zcela markantní množství služeb, ve kterých žalobce zastupoval vrchního inspektora strážní služby. Názor žalovaného, že zastupování musí probíhat po celý měsíc, je nepřijatelný, vedl by totiž k obcházení zákona. Z nařízení generálního ředitele č. 23/2014 jednoznačně vyplývá, že povinností inspektora strážní služby je zastupovat vrchního inspektora strážní služby v době jeho nepřítomnosti a plnit jeho úkoly v rozsahu pověření. Zastupování bylo předem plánované denními rozkazy, žalobce jej zastupoval v celém rozsahu, tj. vykonával veškerou činnost, která je s pozicí vrchního inspektora strážní služby spojena (účast na poradách aj.). Tarifní třída se určuje podle nejnáročnější činnosti, jejíž výkon je vyžadován na daném služebním místě, pokud tedy žalobce plnil úkoly vrchního inspektora strážní služby, měl by být zařazen také do 6. tarifní třídy podle § 116 zákona o příslušnících, viz také rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2009, č. j. 4 Ads 143/2008-109;
 - měl sice možnost se občerstvit, nicméně jelikož nebyl střídán, musel být neustále k dispozici pro případ, že by se uskutečnila nějaká událost, která by vyžadovala jeho přítomnost, proto se také nemohlo jednat o přestávku ve smyslu § 60 odst. 2 zákona o příslušnících. Svědci potvrdili, že nejsou nikým střídáni a že vždy mají u sebe vysílačku a telefon, z čeho plyne jejich neustálá pohotovost. Žalobce neměl možnost zvolit si způsob, jakým bude přestávku trávit. Tyto skutečnosti jsou i dle judikatury rozhodující pro posouzení, zda se jedná o výkon služby, který nelze přerušit (rozsudky NSS ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44 a ze dne 26. 8. 2020, č. j. 8 As 160/2018-42). Rozsudek NSS ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020 je na jeho případ neaplikovatelný, neboť u žalobce několikrát došlo k tomu, že byl povolán do služby během přestávky.
5. Žalovaný ve svém vyjádření navrhl žalobu zamítnout a odkázal na napadené rozhodnutí.

B. Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná a ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s.

K zařazení žalobce do 6. tarifní třídy

7. Podle § 114 odst. 1 zákona o příslušnících platí, že „základní tarif je měsíčně poskytovanou složkou služebního příjmu, která je stanovena v měsíčních částkách za stanovenou dobu služby. Příslušník má nárok na základní tarif, který je stanoven pro tarifní třídu stanovenou pro

služební místo a služební hodnost, do níž je jmenován, a pro tarifní stupeň, do kterého je zařazen“.

8. Ustanovení § 116 odst. 1 věta první zákona o příslušnících stanoví, že „pro služební místo příslušníka se stanoví tarifní třída podle nejnáročnější činnosti, jejíž výkon se na služebním místě vyžaduje“. Odst. 2 téhož ustanovení stanoví, že „není-li dále uvedeno jinak, v souladu s charakteristikami tarifních tříd uvedenými v příloze tohoto zákona stanoví vláda nařízením katalog činností v bezpečnostních sborech zařazených do jednotlivých tarifních tříd podle jejich složitosti, odpovědnosti a namáhavosti“.
9. Činnosti náležející do 5. tarifní třídy se služební hodností inspektor, resp. do 6. tarifní třídy se služební hodností vrchní inspektor (pro Vězeňskou službu) jsou vymezeny v příloze nařízení vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů.
10. Pro zařazení žalobce do tarifní třídy je rozhodující, zda fakticky prováděný výkon služby příslušníka odpovídá jeho zařazení do příslušné tarifní třídy určené podle zákona o příslušnících a zmíněného nařízení vlády (rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2009, č. j. 4 Ads 143/2008-109). Pro zařazení do tarifní třídy je rozhodující jen ta z vykonávaných činností, která je vyžadována na služebním místě, na které byl příslušník jmenován (rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2010, č. j. 4 Ads 97/2009-380).
11. Z obsahu správního spisu vyplývá (navíc to mezi účastníky ani není sporné), že žalobce byl jmenován na služební místo inspektor strážní služby, které je zařazeno do 5. tarifní třídy. Následně byl pověřen zastupováním vrchního inspektora strážní služby, jehož služební místo je zařazeno do 6. tarifní třídy. Jak už bylo předestřeno výše, žalobce svou žádost odůvodnil tím, že z titulu služebního místa inspektora strážní služby byl povinen v rozsahu pověření zastupovat v době nepřítomnosti vrchního inspektora strážní služby. Jelikož je služební místo vrchního inspektora strážní služby zařazeno do 6. tarifní třídy, měl do ní být zařazen také žalobce.
12. Krajský soud s názorem žalobce nesouhlasí. Z pouhé skutečnosti, že žalobce v době nepřítomnosti zastupoval vrchního inspektora strážní služby, jehož služební místo je skutečně zařazeno do 6. tarifní třídy, ještě nelze dovodit, že do ní měl být zařazen také žalobce. Z výše provedeného výkladu § 116 odst. 1 zákona o příslušnících vyplývá, že pro zařazení konkrétního služebního místa do tarifní třídy je rozhodující konkrétní skutečně vykonávaná činnost spjatá s daným služebním místem, která je od příslušníka na tomto služebním místě vyžadována. Sám žalobce tvrdil, a rovněž to vyplývá z § 65 nařízení generálního ředitele č. 23/2014, že zastupoval vrchního inspektora v rozsahu pověření. Za této situace ale měl žalobce tvrdit, jakou konkrétní činnost, která by svou náročností odpovídala 6. tarifní třídě, vykonával za vrchního inspektora strážní služby. Žádnou takovou činnost však žalobce nezmínil ani v žádosti, resp. během celého správního řízení, ani v podané žalobě.
13. Žalobci lze sice přisvědčit, že správní orgány vycházely převážně z frekvence zástupů, která je pro posouzení věci irelevantní, nicméně ani to nemůže ovlivnit, že žádost, jak byla žalobcem v řízení specifikována, nemohla být shledána důvodnou.

K čerpání přestávky

14. Podle § 60 odst. 1 zákona o příslušnících platí, že „příslušník má nárok na přestávku ve službě na jídlo a odpočinek, nejdéle po každých 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby, jestliže

služební funkcionář nerozhodne na žádost příslušníka jinak, a to při trvání směny a) do 9 hodin v rozsahu 30 minut, b) do 9 hodin v rozsahu 30 minut, aby jedna přestávka činila 30 minut a ostatní přestávky činily nejméně 15 minut“. Odst. 2 téhož ustanovení stanoví, že „přestávka ve službě na jídlo a odpočinek se nezapočítává do doby služby“. Konečně podle odst. 3 téhož ustanovení platí, že „jde-li o službu, jejíž výkon nemůže být přerušen, musí být příslušníkovi i bez přerušení výkonu služby zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek“.

15. Smyslem a účelem tohoto ustanovení je poskytnutí přestávky na jídlo a oddech, což v případě příslušníků Vězeňské služby ČR znamená přerušení služby. Aby bylo možné konstatovat, že výkon služby příslušníků lze přerušit, musí být příslušníkům umožněno čerpat přestávky na jídlo a odpočinek nezpochybnitelným způsobem, formálně v souladu s právními předpisy a služebními předpisy, případně rozkazy tak, aby bylo zřejmé, že po celou dobu přestávky nemusí v zásadě plnit žádné služební povinnosti a úkoly spojené se stanovišti, na která jsou veleni, a mohou se věnovat pouze tomu, aby se najedli a odpočinuli si. To není popřeno samotnou skutečností, že se ve zcela výjimečných případech aktivuje jejich zákonná zakročovací povinnost upravená v § 7 zákona o VSČR. Čerpání přestávek na jídlo a odpočinek musí také fakticky umožňovat pracovní prostředí a vytíženost příslušníků. Příslušník má tedy nárok na to, aby mu v mezích daného ustanovení byla poskytnuta přestávka na jídlo a odpočinek, přičemž k proplacení neposkytnuté přestávky lze přistoupit jen za situace, v níž nebylo poskytnutí přestávky objektivně možné. Zákon o příslušnících také počítá v § 60 odst. 3 s tím, že existuje služba, jejíž výkon nemůže být přerušen, a při výkonu takové služby nárok příslušníka v možnostech čerpání přestávky určitým způsobem omezuje.
16. Výkladem předmětných ustanovení se již několikrát zabývaly správní soudy a dospěly k následujícím závěrům. Nepřerušitelnost výkonu služby, která je stěžejní podmínkou pro aplikaci § 60 odst. 3 zákona o příslušnících, nelze zaměňovat s nepřetržitým výkonem služby. Posouzení přerušitelnosti výkonu té které služby záleží na obsahové náplni posuzované služby, přičemž pro službu, jejíž výkon objektivně nelze přerušit, je charakteristické, že služební orgán nemá z organizačního hlediska možnost příslušníka vykonávajícího službu vystřídat. Přerušitelnost výkonu služby se tak u jednotlivých organizačních jednotek bude odvíjet v závislosti na jejich personálním vybavení a organizačním zabezpečení střídání příslušníků čerpajících nařízenou přestávku na jídlo a odpočinek. Tataž služba tak bude moci být u jedné organizační jednotky hodnocena jako nepřerušitelná a u jiné jako služba, jejíž výkon přerušit lze. Vždy tak bude záležet na konkrétních okolnostech posuzovaného případu, přičemž obecný závěr platný pro jakoukoli organizační složku nebude možné přijmout (rozsudek zdejšího soudu ze dne 27. 7. 2018, č. j. 65 Ad 9/2017-53, č. 3925/2019 Sb. NSS). Tyto závěry potvrdil NSS, který v navazujícím rozsudku ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44 uvedl, že přestávku ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o příslušnících je nutno obecně vnímat jako zákonem garantovanou (nárokovou) dobu, v rámci které příslušník nevykonává službu a tento časový úsek je určen výhradně k jeho odpočinku, a to způsobem, který si zvolí. Proto se také s ohledem na § 60 odst. 2 zákona o příslušnících nezapočítává do doby služby. Výše uvedené samozřejmě s ohledem na specifika výkonu služby a úkoly stanovené zákonem neznamená, že by příslušník během přestávky nebyl ve službě, tedy že by neměl být připraven konat v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů daného bezpečnostního sboru, případně že by nemohla být stanovena jiná forma „dosažitelnosti“ příslušníka.

17. Dále se k podmínkám čerpání přestávky vyjádřil NSS v rozsudku ze dne 26. 8. 2020, č. j. 8 As 160/2018-42, který uvedl, že není rozhodné, zda se jednalo o nepřetržitý výkon služby, ale to, zda možnosti pracoviště čerpání přestávek umožňovaly. I kdyby byl výkon služby přerušitelný a zastupitelnost by byla ve služebních předpisech předpokládána, ale samotné pracovní prostředí a vytíženost příslušníků by fakticky čerpání přestávek ve službě na jídlo a odpočinek neumožňovaly, bylo by nutné dospět k závěru, že čerpané přestávky měly povahu pouze přiměřené doby na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o příslušnících.
18. Dále v rozsudku ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78, který shrnul dosavadní judikaturu k dané problematice, NSS uvedl, že pod § 60 odst. 3 zákona o příslušnících je třeba zařadit zejména situaci, kdy sice příslušník může konzumovat jídlo, je však stále dosažitelný a připravený přerušit přestávku v případě potřeby, přičemž služba je zorganizována tak, že taková potřeba běžně nastává. Naopak podřazení pod § 60 odst. 1 zákona o příslušnících nevylučuje samo o sobě to, že příslušník má v době přestávky ve službě na jídlo a odpočinek na sobě výstroj a výzbroj, že ji z praktických důvodů bezpečnostních kontrol tráví přímo na pracovišti či trvá jeho povinnost zasáhnout v případě zcela mimořádných situací jako je například útěk vězně, a pro účel takové mimořádné situace má u sebe radiopřijímač.
19. K otázce přestávek v práci se vyjádřily již také Ústavní soud a Soudní dvůr EU (dále též „Soudní dvůr“). Ten se v rozsudku ze dne 9. 9. 2021 ve věci C-107/19, XR proti Dopravnímu podniku hl. m. Prahy, zabýval situací hasiče, zaměstnance Dopravního podniku hlavního města Prahy, na niž aplikoval čl. 2 a 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. 11. 2003, o některých aspektech úpravy pracovní doby. Soudní dvůr vyšel ze skutkových závěrů, že v době, kdy hasič čerpal přestávku, nebyla žádným způsobem zajištěna jeho zastupitelnost; byl proto po tuto dobu vybaven vysílačkou, jejímž prostřednictvím mohl být upozorněn na nutnost přerušení přestávky z důvodu potřeby okamžitě (do dvou minut) vyjet k zásahu. Z toho Soudní dvůr usoudil, že hasič *„držel po dobu přestávek pracovní pohotovost, což je pojem, který v obecné rovině zahrnuje všechny doby, během nichž pracovník zůstává k dispozici zaměstnavateli, aby mohl zajistit výkon práce na žádost tohoto zaměstnavatele. (...) Soudní dvůr měl za to, že během takové doby pracovní pohotovosti musí pracovník, který je povinen zůstat na pracovišti a být bezprostředně k dispozici zaměstnavateli, pobývat vzdálený od svého rodinného a sociálního prostředí a má jen velmi malý prostor pro nakládání s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány. Celá tato doba musí být tudíž kvalifikována jako ‚pracovní doba‘ ve smyslu směrnice 2003/88 bez ohledu na práci skutečně vykonanou pracovníkem během uvedené doby [rozsudek ze dne 9. března 2021, Radiotelevizija Slovenija (Doba pracovní pohotovosti na odlehlém místě), C-344/19, EU:C:2021:182, bod 35 a citovaná judikatura]. (...) Z toho vyplývá, že pod pojem ‚pracovní doba‘ ve smyslu směrnice 2003/88 spadají všechny doby pracovní pohotovosti, včetně těch držených v režimu pracovní pohotovosti na zavolání, během nichž jsou omezení uložena pracovníkovi takové povahy, že objektivně a významně ovlivňují jeho možnost během těchto dob nakládat volně s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány, a věnovat se vlastním zájmům“* (viz body 27, 32 a 34 citovaného rozsudku). Soudní dvůr zdůraznil, že samotná skutečnost, že v průměru musí pracovník během doby pracovní pohotovosti přistoupit k výkonu práce pouze zřídka, nemůže vést k tomu, že by tyto doby byly považovány za „doby odpočinku“, pokud je lhůta na návrat k profesním činnostem tak krátká, že pracovníka velmi významně omezuje v možnosti nakládat během těchto dob volně se svým časem (bod 40 citovaného rozsudku). Taková doba navíc nemůže

být považována za dobu odpočinku i proto, že nepředvídatelnost možných přerušení přestávky může pracovníka stavět do „stavu trvalé ostražitosti“ (bod 41 citovaného rozsudku).

20. Na uvedený rozsudek Soudního dvora navázal Ústavní soud v nálezu ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20, týkajícím se hasiče na Letišti Ostrava. V jeho bodech 37 a 38 Ústavní soud konstatoval, že to „zda práci stěžovatele lze, či nelze během přestávky na jídlo přerušit, není dáno charakterem případného zásahu, nýbrž charakterem pracovní povinnosti (pohotovosti) uložené stěžovateli. Měl-li stěžovatel povinnost být připraven zasáhnout nejpozději do tří minut, a to i během plánované přestávky na jídlo a oddech, pak vykonával práci, která ze své povahy (být ve střehu, být připraven) nemohla být přerušena. A contrario, pokud by přestávka na jídlo a oddech byla skutečně dobou odpočinku, za kterou stěžovateli nenáležela odměna, pak by si během této doby mohl odpočinout i od povinnosti být zaměstnavateli k dispozici, což pojmově vylučuje povinnost pohotovosti. 38. Pro posouzení nároku stěžovatele je zcela irelevantní, zda během přestávek došlo, či nedošlo k potřebě zásahu, tedy zda byl stěžovatel někdy během přestávky ‚odvolán‘ k hasičskému zásahu, nebo zda k potřebě zásahu nikdy nedošlo. Doba, po kterou je zaměstnanec připraven zasáhnout, je pracovní dobou bez ohledu na to, zda k zásahu dojde, či nikoli. Pracovník ostrahy objektu přece dostane zapláceno i za směny, kdy se nikdo nepokusil do objektu vloupat, a plavčík má nárok na mzdu i za dny, kdy se v bazénu nikdo netopil. Práce hasiče rovněž spočívá z velké části v tom, že je hasič ve střehu, tedy připraven zasáhnout, pokud si to situace bude vyžadovat. Práci, která si v těchto případech zaslouhuje podle čl. 28 Listiny spravedlivou odměnu, je pouhá připravenost zasáhnout, nikoli zásah samotný. Nelze proto souhlasit s argumentem vedlejšího účastníka, aprobovaného v napadených rozhodnutích obecných soudů, že pokud stěžovatel během přestávek nikdy fakticky nezasahoval, není důvod, aby byl za svou přítomnost na pracovišti odměněn.“
21. V nyní řešené věci bylo prokázáno, že žalobce za účelem čerpání přestávky nemohl opustit věznici. To vyplývá jednak z výsledku svědka Š. a také z § 6 odst. 3 nařízení ředitele Vazební věznice Olomouc, které upravuje podrobnosti o pracovní době (ve spise jsou na čl. 49-54 založena celkem 3 tato nařízení z různých časových období, nicméně jejich obsah je shodný). Z uvedeného článku vyplývá, že příslušníci strážních směn zařazení v nepřetržitém provozu (z denních rozkazů založených ve správním spise vyplývá, že to je případ žalobce), nesmějí během čerpání přestávky opustit vazební věznici.
22. Z výsledku svědků dále vyplynulo, že nemuseli mít u sebe při čerpání přestávky mobilní telefon a vysílačku, neboť jim to nikdo nenařídil ani to po nich nevyžadoval. Proto správní orgány dospěly k závěru, že žalobce nemusel mít uvedené přístroje u sebe v době čerpání přestávky. Ačkoliv z čl. 4 bodu 1 nařízení generálního ředitele č. 23/2014, které upravuje mj. povinnosti inspektora strážní služby (čl. 35 verte a 45) vyplývá, že by měli mít u sebe vysílačku a mobilní telefon (jinak by jen stěží mohli splnit povinnost být neustále ve spojení s vrchním inspektorem strážní služby a s inspektorem strážní služby – operátorem), je pro posouzení věci vždy rozhodující skutečný stav. Pokud se vyslechnutí svědci jednoznačně shodli na tom, že je mít u sebe nemuseli, je nutné upřednostnit zjištění o skutečném stavu věci před stavem formálním. Proto i toto skutkové zjištění považuje krajský soud za správné.
23. Žalobce namítal, že v jeho případě nepochybně došlo k tomu, že musel přerušit přestávku z důvodu mimořádné situace. Žalovaný dospěl k opačnému závěru s ohledem na to, že ani svědci si nevzpomněli, že by někdy během přestávky museli řešit mimořádnou událost. Navíc i z úředního záznamu z čl. 23 vyplývá, že v době, kdy žalobce čerpal přestávku, k

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

žádné mimořádné události nedošlo. Závěr žalovaného je řádně odůvodněn a vyplývá ze zcela konkrétních podkladů, naproti tomu žalobce ke svému tvrzení nedoložil žádný důkaz. Pokud jde o zkracování délky přestávek, tak ani zde nepředložil žalobce žádný důkaz, kterým by zpochybnil výpovědi ostatních svědků a také denní rozkazy, ve kterých jsou doby čerpání přestávky vyznačeny.

24. Krajský soud se ztotožňuje s žalovaným v tom, že na pozici inspektora strážní služby nebylo nutné zajistit střídání, což vyplývá z charakteru povinností, které jsou inspektorovi strážní služby stanoveny (srov. čl. 35 verte, 36 a 45 a 45 verte).
25. Skutkový stav lze uzavřít tak, že žalobce při čerpání přestávky nesměl opustit věznici, musel mít u sebe vysílačku, resp. mobilní telefon a být neustále ve spojení, neřešil v průběhu přestávky žádnou mimořádnou událost a nebyl střídán, protože to jeho pracovní pozice nevyžadovala.
26. Skutková situace řešená v nynější věci je podobná se situací, kterou řešil NSS ve výše uvedeném rozsudku ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78 (nebo také nejnověji rozsudek téhož soudu ze dne 17. 8. 2022, č. j. 9 As 89/2021-65), ve kterém dospěl k závěru, že podřazení pod § 60 odst. 1 zákona o příslušnících nevylučuje samo o sobě to, že příslušník má v době přestávky ve službě na jídlo a odpočinek na sobě výstroj a výzbroj, že ji z praktických důvodů bezpečnostních kontrol tráví přímo na pracovišti či trvá jeho povinnost zasáhnout v případě zcela mimořádných situací jako je například útěk vězně, a pro účel takové mimořádné situace má u sebe radiopřijímač.
27. V nyní řešené věci bylo prokázáno, že žalobce nemusel mít u sebe vysílačku a telefon, nemusel v době přestávky zasahovat při mimořádných okolnostech, ale nemohl za účelem čerpání přestávky opustit věznici. Tato skutečnost ale rozhodně nemá za následek, že by žalobci fakticky nebyla přestávka poskytnuta. Sám žalobce o opuštění areálu věznice za účelem přestávky nikdy nepožádal (což při svém výsledku sám potvrdil) a navíc s ohledem na délku přestávky by bylo jen stěží představitelné, že by se žalobci vyplatilo trávit přestávku mimo areál věznice, když by nepochybně musel absolvovat bezpečnostní prohlídku, resp. celý proces upuštění věznice by byl časově mnohem náročnější, než opuštění jakékoliv jiné budovy (srov. též závěr uvedený v posledně uvedených rozsudcích). Patrně proto také svědek P. vypověděl, že se běžně věznice za účelem čerpání přestávky neopouští. Ve světle těchto okolností pak nelze zákaz spočívající v opuštění věznice vnímat jako „omezení (...) takové povahy, že objektivně a významně ovlivňují jeho možnost během těchto dob nakládat volně s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány, a věnovat se vlastním zájmům.“ se smyslu rozsudku XR proti Dopravnímu podniku hl. m. Prahy.
28. Je nutné zdůraznit, že způsob trávení přestávek v práci je dán nejen vůlí příslušníka, ale i režimovými opatřeními, jež musí dodržovat. Podstatné je, že čerpání přestávky bylo žalobci umožněno, a to i bez zajištění jeho střídání. To totiž skutečně nebylo nutné. Situace žalobce je zcela odlišná od situace policistů a operačních důstojníků integrovaného operačního střediska (srov. shora uvedené rozsudky NSS č. j. 8 As 257/2018-44 a 8 As 160/2018-42). U nich totiž zcela běžně docházelo k tomu, že museli „přestávku“ přerušit a ihned se věnovat služebním povinnostem. Na rozdíl od žalobce tak museli být neustále připraveni v případě potřeby okamžitě reagovat, popřípadě obědvali u pultu operačního střediska. Žalobce byl povinen přerušit přestávku toliko při aktivaci zakročovací povinnosti upravené v § 7 odst. 3 zákona o VSČR, která na něj dopadá i mimo

pracovní dobu, načež v řízení bylo prokázáno, že k této mimořádné události v posuzovaném období přibližně dvou a půl let vůbec nedošlo. Stejně tak je situace žalobce odlišná od situace posuzované Soudním dvorem a Ústavním soudem. V těchto věcech měli zaměstnanci povinnost být během přestávky dosažitelní a schopní návratu v jasně dané časové lhůtě (dvě minuty v rozsudku XR proti Dopravnímu podniku hl. m. Prahy či tři minuty v nálezů sp. zn. II. ÚS 1854/20), takže šlo fakticky o dobu jejich pohotovosti.

29. Krajský soud tak uzavírá, že žalobci byla poskytnuta přestávka na jídlo a odpočinek, která splňovala požadavky § 60 odst. 1 zákona o příslušnících. Ani tato námitka proto není důvodná.
30. Úplným závěrem krajský soud uvádí, že v nedávné době rozhodované věci sp. zn. 60 Ad 10/2021, vycházel zdejší soud z odlišného skutkového stavu. Případ se netýkal příslušníka vězeňské stráže, ale člena justiční stráže, na kterého se mimo pracovní dobu nevztahovala zakročovací povinnost podle § 7 odst. 1 zákona o VSČR, nebyl sice střídán, ale byl v celé budově soudu zcela osamocen a musel na jakoukoliv událost okamžitě reagovat. Proto také zdejší soud dospěl k jinému právnímu závěru.

C. Závěr a náhrada nákladů řízení

31. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud podle § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu zamítl jako nedůvodnou.
32. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně v řízení úspěšná nebyla a žalovanému nad rámec jeho úřední činnosti žádné náklady nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 31. 3. 2015 č. j. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Olomouc 22. srpna 2022

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu

